

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У
БЕОГРАДУ
Број захтева: _____
Датум: 26.02.2016. године

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
ПОСРЕДСТВОМ ВЕЋА НАУЧНИХ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНО-
ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 65. Закона о високом образовању)

**I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**

1. Име, средње име и презиме кандидата: САША (МИХАИЛО) БРАЈОВИЋ
2. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира: ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ
3. Радни однос са пуним или непуним радним временом: ПУНО РАДНО
ВРЕМЕ
4. До овог избора кандидат је био у звању: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР
у које је први пут изабран: 17.05.2011. године
за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет: ИСТОРИЈА
ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање: 17.05.2016.
2. Датум и место објављивања конкурса: 23.12.2015. године, «ПОСЛОВИ»
3. Звање за које је расписан конкурс: РЕДОВНИ ПРОФЕСОР

**III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА
И О ИЗВЕШТАЈУ**

1. Назив органа и датум именовања Комисије: ИЗБОРНО ВЕЋЕ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ, 24.12.2015. године
2. Састав Комисије за припрему реферата:

Име и презиме	Звање	Ужа научна односно уметничка област	Организација у којој је запослен
<u>1) др Ненад Макуљевић</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Историја ликовних уметности и архитектуре</u>	<u>Филозофски факултет у Београду</u>

<u>2) др Лидија Мереник</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Историја ликовних уметности и архитектуре</u>	<u>Филозофски факултет у Београду</u>
-----------------------------	-------------------------	--	---------------------------------------

Име и презиме	Звање	Ужа научна односно уметничка област	Организација у којој је запослен
<u>3) др Миодраг Марковић</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Историја ликовних уметности и архитектуре</u>	<u>Филозофски факултет у Београду</u>

<u>4) др Љиљана Стошић</u>	<u>Научни саветник</u>		<u>Балканолошки институт САНУ</u>
----------------------------	------------------------	--	-----------------------------------

5) _____	_____	_____	_____
6) _____	_____	_____	_____

3. Број кандидата пријављених на конкурс: ЈЕДАН КАНДИДАТ

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: НЕ

5. Датум стављања извештаја на увид јавности: 18.01.2016. године

6. Начин (место) објављивања извештаја: ОГЛАСНА ТАБЛА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

7. Приговори: /

IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФАКУЛТЕТА: 25.02.2016. године

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата др Саше Брајовић у звање редовног професора вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Проф.др Војислав Јелић

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање;
2. Реферат комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
3. Сажетак реферата комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62. ст. 4. Закона;
5. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози, осим под бр. 4., се достављају и у електронској форми.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/СС 05/4-02 бр. 396/1-IV/1
25.02.2016. године

На основу члана 55. и 65. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 76/05, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење и 68/15) и члана 238. став 2. алинеја 3. Статута, Изборно веће Филозофског факултета, је на својој III редовној седници, одржаној дана 25.02.2016. године, на предлог Комисије, донело следећу

О Д Л У К У

Утврђује се предлог одлуке да се др Саша Брајовић изабере у звање РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, на Одељењу за историју уметности, на неодређено време.

Доставити:

1х Универзитету у Београду
1х Др Саше Брајовић
1х Одељењу за историју уметности
1х Стручном сараднику за радне односе
1х Шефу Одсека за правне послове
1х Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Војислав Јелић

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Изборног већа Филозофског факултета у Београду од 24. 12. 2015. изабрани смо у стручну комисију за оцену кандидата који су се пријавили на конкурс за радно место РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, оглашен у „Пословима“ 23. 12. 2015. На конкурс се пријавио један кандидат – САША БРАЈОВИЋ, доктор историје уметности и досадашњи ванредни професор на предметима „Европска уметност ренесансе и маниризма“, „Европска уметност барока и рококоа“, „Европска уметност 19. века“, „Основе уметности и визуелне културе новог века“, „Концепти уметности и визуелне културе новог века“, „Појмови уметности и визуелне културе новог века“, на основним студијама; на мастер студијама „Методологија историје уметности и визуелне културе новог века“ и „Уметност и визуелна култура новог века“, а на докторским предметима „Визуелна култура југоисточне Европе новог века“, „Историја уметности и области изучавања“, „Концепти европске визуелне културе новог века“, „Методолошке основе визуелне културе новог века“ и „Уметност и визуелна култура новог века“. На основу поднете документације, анализе радова и детаљног увида у досадашњи рад кандидаткиње, подносимо следећи извештај.

ИЗВЕШТАЈ

Саша Брајовић рођена је 1965. Студије историје уметности на Филозофском факултету уписала је 1983, где је 1989. дипломирала на предмету *Општа историја уметности новог века*, код проф. др Сретена Петковића, са просечном оценом дипломског рада 9.66,а на студијама 9.78. Магистрирала је 1996. са тезом *Сликаство Трипа Кокоље у цркви Госпа од Шкрпјела* код ментора проф. др Сретена Петковића. Од 1995. радила је на Филозофском факултету преко Републичког тржишта рада у својству обдареног студента. Као асистент-приправник на предмету Општа историја уметности новог века на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета запослена је 1996. За асистента на истом предмету изабрана је 1998. На истом факултету одбранила је докторску дисертацију *Барокна маријанска побожност и иконографија западног хришћанства у Боки Которској*, код ментора проф. др Мирослава Тимотијевића. У звање доцента изабрана је 2005. и поново 2010. У звање ванредног професора на истом факултету изабрана је 2011. године.

Од избора у звање ванредног професора тежиште научног интересовања Саше Брајовић је европска уметност од ренесансе до импресионизма, са посебним освртом на уметност Југоисточне Европе и Балкана, нарочито медитеранске области. Проф. Брајовић је истраживала различите визуелне идентитете и транскултуралне размене на подручју Медитерана, посебно источне обале Јадрана, и рецепцију европске културе и уметности у јужнословенским областима.

У овом периоду Саша Брајовић је објавила књиге:

Његошево велико путовање. Медитације о визуелној култури Италије, Црногорска академија наука и уметност, Институт за језик и књижевност „Петар II Петровић Његош“, Подгорица, 2015, рецензенти: академици Д. К. Вукчевић и Ђ. Борозан.

Имагинарни вртови Ибера Робера, Народни музеј у Београду, Београд, 2012, заједно са колегиницом Татјаном Бошњак (књига је објављена и на енглеском језику: *Imaginary Gardens of Hubert Robert*), рецензенти: професори М. Тимотијевић и И. Суботић.

Била је уредница међународног зборника ***Beyond the Adriatic Sea: A Plurality of Identities and Floating Borders in Visual Culture***, Mediteran Publishing, Biblioteka Brodel, Novi Sad, 2015, у оквиру којег је објавила два поглавља „**An Introduction**“ и „**Marian Piety as Devotional and Integrative System in the Bay of Kotor in the Early Modern Period**“ (стр. 9-18 и 126-150), рецензенти: професори Н. Макуљевић и А. Јакир.

Њен рад „**Raffaello nel Rinascimento e nella cultura Europea dell'epoca moderna**“ објављен је у монографији међународног значаја *Хуманизам и ренесанса у централним Апенинима. Паралеле/ Umanesimo e Rinascimento nell'Appennino Centrale. Paralleli*), уредника Т. Палковљевић и I. Tasia, Галерија Матице српске, SIL Appennino Centrale, Нови Сад, 2013 (стр. 96-117).

Текст „**Ренесансни портрет и топос животности**“ публикован је у тематском зборнику водећег међународног значаја *SYMMEIKTA. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду*, уредника И. Стевовића, Филозофски факултет, Београд, 2012 (стр. 381-395).

Објавила је студију „**Слике европске уметности у Меморијалу Павла Бељанског**“ у истакнутој монографији националног значаја *Меморијал Павла Бељанског*, уреднице Ј. Јованов, Спомен-збирка Павла Бељанског, Нови Сад, 2013 (стр. 13-79).

Текст „**Блажена Озана Которска**“ објављен је у монографији националног значаја *Књига о Котору*, уреднице К. Митровић, Magelan Pres, Београд, 2014 (стр. 286-296).

Објавила је студију „**Praying with the Senses. Examples of Icon Devotion and the Sensory Experience in Medieval and Early Modern Balkans**“ у часопису са SCI листе *Зограф* 39 (2015), заједно са колегиницом Ј. Ердељан.

Радови проф. Брајовић штампани су у часописима међународног значаја верификованих посебном одлуком:

„**Његош и слике из венецијанских збирки**“, *Зборник за ликовне уметности Матице српске* 43 (2015), 121-134.

„Његош у доба техничких достигнућа и Велике светске изложбе“, *Историјски записи*, год. LXXXVII, бр. 3-4 (2014), 141-160.

„Његош, Бајрон и бајронизација Италије“, *Историјски записи*, год. LXXXVIII, бр. 1-2 (2015), 47-59.

„Портрет племкиње у Меморијалу Павла Бељанског“, *Зборник за ликовне уметности Матице српске* 41 (2013), 89-94.

Радови С. Брајовић налазе се и у водећим часописима националног значаја:

„Турнијеов 'Концерт' у Народном музеју у Београду“, *Зборник Народног музеја*, Београд XXI – 2 (2014), 105-135.

„*Blažena Ozana Kotorska. Konture identiteta*“, *Lingua Montenegrina. Časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja*, VI/II, br. 12 (2013), 221-238.

„Презентација и самопрезентација Јевреја у раној модерној европској историји“, *Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, X/25, ФИЛУМ, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Крагујевац, 2013, 91-100.

„Јеврејски идентитет у раној модерној европској историји“, *Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, VIII/20, ФИЛУМ, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Крагујевац, 2011, 167-181.

Од избора у звање ванредног професора учествовала је на међународним научним скуповима, а њена излагања објављена су у целини:

„Идентитет и презентација Бокелја у барокног доба“, *О идентитету*, Радови са међународног научног скупа одржаног у Црногорској академији наука и умјетности, 11-12. април 2013, уредник Д. К. Вукчевић, ЦАНУ, Подгорица 2015, 357-371.

„Први светски рат и уметност: меланхолија и деструкција у делу Уроша Предића, Стевана Алексића и Петра Добровића“, *Зборник радова са IX међународног научног скупа „Рат и ратничко као тема у ликовној уметности“ одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, 24-25. октобар 2014*), *Уметничко наслеђе и рат*, уредници С. Пајић, В. Каначки, књ. III, ФИЛУМ, Крагујевац, 2015, 29-44.

„*The Cult of the Virgin as the Focus of Sacral Topography of the City of Perast and the Bay of Kotor*“, International Academic Conference: *Spaces of Memory. Architecture-Heritage-Art*, Faculty of Philosophy Belgrade, Museum of Applied Art in Belgrade, April 12-15, 2011, *Spaces of Memory: collection of works*, Vol 1, Architecture, Eds. A. Kadijević, M. Popadić, Faculty of Philosophy, Belgrade, 2013, 53-62.

„*Between the Ottoman Empire and the Venetian Republic – The Bay of Kotor and the Montenegrin coast in the early modern and modern times*“, International Conference – Faculty of Philosophy University of Belgrade, Moshe David Gaon Center for Ladino Culture at Ben-Gurion University of the Negev, 20-23. June 2011, *El Prezente. Studies in Sephardic Culture*, vol. 7, *Menorah. Collection of Papers*, vol. 3: *Common Culture and Particular Identities: Christians, Jews and Muslims in the Ottoman Balkans*, Eds: E. Papo, N. Makuljević, Moshe David Gaon Center for Ladino Culture at Ben-Gurion University of the Negev, Faculty of Philosophy University of Belgrade, 2013, 225-232.

Објављен је и извод њеног саопштења „**Between East and West: Visual Culture of the Mediterranean Montenegro**“, International Conference *Visual Culture of the Balkans: State of Research and Further Directions*, Center for Visual Culture of the Balkans, Faculty of Philosophy University of Belgrade, Abstracts of Papers, July 3-4, Belgrade, 1014 (стр. 10-11).

Учествовала је на домаћим научним скуповима, а њена излагања на њима објављена су у целини:

„**Мапирање града: Краљ Милан Обреновић и симболичка топографија Ниша**“, у Зборнику радова научног симпозијума *Традиционална естетска култура IX: Простор*, одржаног 7. новембра 2014. на Универзитету у Нишу, у организацији Факултета уметности Универзитета у Нишу, Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу, заједно са колегом И. Борозаном (потврда за штампу, јануар 2016)

„**Пасионска баштина Боке Которске у вербалној и визуелној култури**“, у Зборнику радова с научног скупа „Радослав Ротковић. Живот и дјело“, одржаног на Цетињу 30. маја 2014, у организацији Института за црногорски језик и књижевност, Цетиње 2014, 283-324, заједно са колегиницом В. Бабић.

Саша Брајовић је била рецензент великом броју важних издања из области културне и уметничке историје (Н. Макуљевић, *Сакрална топографија Неготинске крајине*, Музеј Крајине, Неготин, 2012; Р. Распоповић, *Наутика. Предавања Марка Мартиновића руским морнарима у Перасту 1697-1609*, Историјски институт Црне Горе, Москва-Подгорица, 2015; И. Борозан, *Споменик у храму: Меторија краља Милана Обреновића*, Филозофски факултет, Београд, 2015; Д. Шкорић, *Католичко барокно сликарство у Војводини*, Академска књига, Нови Сад, 2015; Ј. Јованов, *Велика Иза Влаха Буковца*, Медија центар „Одбрана“, Београд, 2013; Ј. Дергенц, *Рубенсови кругови*, Народни музеј у Београду, Београд, 2015). Рецензент је текстова објављиваних у најугледнијим зборницима из области историје уметности и визуелне културе (Зборник за ликовне уметности Матице српске, Зборник Народног музеја, Зборник Музеја примењене уметности...)

Одржала је велики број јавних предавања (Коларчев универзитет, Народни музеј у Београду, Библиотека града Београда, Музеј града Београда, Галерија Матице српске, Спомен-збирка Павла Бељанског, Црногорска академија наука и умјетности...). Имала је низ гостовања на радијском и телевизијском програму у емисијама посвећеним култури и уметности. Дала је низ запажених стручних мишљења у дневној и недељној штампи (Политика, Вечерње новости, Данас, Блиц).

Пре избора у звање ванредног професора, С. Брајовић је објавила три научне монографије: *Ренесансно сопство и портрет*, Филозофски факултет у Београду, 2009, рецензенти: проф. др М. Тимотијевић и проф. др И. Драшкић Вићановић; *У Богородичином врту. Богородица и Бока Которска – барокна побожност западног хришћанства*, Плато и Филозофски факултет у Београду, 2006, рецензенти: проф. др М. Тимотијевић и Дон С. Мајић; *Госпа од Шкрпјела – маријански циклус слика*, Госпа од Шкрпјела, Пераст, 2000, рецензенти проф. др М. Тимотијевић и Дон Б. Сбутега).

Написала је студије објављене у стручним часописима „Интеркултуралност у Боки Которској ренесансног и барокног доба“, *Interkulturalnost. Časopis za podsticanje i afirmaciju interkulturalne komunikacije*, mart 2011, br. 1, 176-185; „Парк на језеру Ибера Робера у Народном музеју у Београду“, *Зборник Матице српске за ликовне уметности* 38, Нови Сад 2010, 79-96; „Степениште парка палате Фарнезе у Капрароли Ибера Робера у Народном музеју у Београду“, *Зборник Народног музеја XIX-2*, Београд 2010, 137-174; „Музеј Кнеза Павла“, *Зборник Музеја примењених уметности* 6, Београд 2010, 173-176; „Саборни храм Свете Тројице у Врању“, *Зборник Народног музеја XIX-2*, Београд 2010, 655-658; „Renesansno sopstvo“, *Theoria. Časopis Srpskog filozofskog društva* LII/1, Beograd januar-mart 2009, 51-64; „Олтарска пала Богородице са Христомиз цркве Светог Духа у Котору“, *Зборник Народног музеја* 18/2, Београд 2007, 151-166; „Белинијева 'Богородица са Христом-дететом' у Доброти“, *Збограф* 31, Београд 2006-2007, 215-218; „Бока, део 'Serenissime'“, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru* LIII, Pomorski muzej Crne Gore, Kotor 2004, 73-81; „Barokni Perast i antiteza pero-mać“, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru* XLVII-XLIX, Pomorski muzej Crne Gore, Kotor 1999-2001, 159-166; „Одбијање дарова Јоакима и Ане у Госпи од Шкрпјела“, *Бока. Зборник радова из науке, културе и умјетности* 21, Херцег Нови 1999, 157-173.

Објавила је студије у тематским зборницима: „Andrija Zmajević, barski nadbiskup i pokrovitelj umjetnosti“, у: *Umjetnost i naručitelji*, Zbornik Cvita Fisković III, priredila J. Gudelj, Institut za povijest umjetnosti i Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2010, 127-148; „An Inevitability of the Personal. Renaissance Self and Portrait“, in: *English Language and Literature Studies: Image, Identity, Reality* (ELLSIR), English Department, Faculty of Philology, University of Belgrade, 2009, 11-13; „Палата Андрије Змајевића у Перасту – надбискупски двор и 'locus amoenus'“, у: *Приватни живот у српским земљама у освит новог доба*, уредник А. Фотић, Клио, Београд 2005, 581-603; „Razumevanje barokne vizuelne kulture“, у: *Obnova kulturne/graditeljske baštine*, уредник V. Mitrović, Suburbium, Novi Sad, Petrovaradin 2007, 33-43; „Смрт Богородице у цркви Госпа од Шкрпјела“, *Поствизантијска уметност на Балкану* I, уредник Д. Давидов, Зборник за ликовне уметности Матице српске 32-33, Нови Сад 2003, 21-30.

Оцена научних резултата С. Брајовић пре избора у звање ванредног професора налази се у реферату који су сачинили чланови комисије за оцену кандидата: проф. др Мирослав Тимотијевић, проф. др Лидија Мереник, и др Љиљана Стошић, виши научни саветник Балканолошког института САНУ, у Београду 5. 3. 2011.

Изнећемо основне одлике њених радова објављених од избора у последње звање (мај 2011. године), за које сматрамо да показују веома темељно, свеобухватно и оригинално приступање проблемима:

Монографија **Његошево велико путовање. Медитације о визуелној култури Италије** писана је на 328 страна (277 страна текста, резиме на енглеском језику, именски регистар, списак извора и референтне литературе, црно-беле илустрације). Књигу је објавила Црногорска академија наука и умјетности међу издањима Института за језик и књижевност који носи Његошево име, чиме је потврђена као изузетни допринос његошологији. Према речима рецензената, академика Драгана К. Вукчевића и Ђорђија Борозана, публикавање књиге је

„културни догађај највишег ранга, не само посебно важан за домицилне просторе, већ и у знатно ширим контекстима, регионалним и европским“.

Утемељена у сувереном познавању Његошевог опуса и европске културе, ауторка представља Петра II Петровића у другачијем контексту од оног у којем се обично сагледава: као образованог европског интелектуалца на *великом путовању*. Монографија проучава Његошев боравак у Италији од новембра 1850. до августа 1851, који је у досадашњој науци тумачен као принудно путовање предузето ради лечења. Књига се заснива на тези да је ово напорно путовање, од севера ка југу Апенинског полуострва и назад, предузето првенствено ради заокружења образовања. Зато се његово путовање с правом назива *Grand Tour*, јер је то име једног од најизразитијих феномена у конструкцији интелектуалца Његошевог доба. Књига изучава Његошеву комуникацију с многим сегментима италијанске културе, античке, ренесансне и њему савремене, и прецизно одређује координате те комуникације. Утврђује да су Његошеве медитације о култури и визуелној култури Италије одредила просветитељска начела образовања, класицистичка посвећеност антици и романтичарска визија овог простора. Ауторка прати двоструку импресију Италије у Његошевим записима: подсећање на пролазност и смрт цивилизација и човека и, истовремено, радост због лепоте и исцелитељске моћи Медитерана, као и равнотежу националног утемељења и усмерења ка ширем културном хоризонту, традиционалног, али и модерног погледа на свет. Књига је фокусирана на идентитет Његоша путника; владарски и владичански делом је оцртан у контексту његовог путничког искуства, док је онај поетски изразитији јер је интегрисан у његовом поимању уметничког дела. Посебна пажња посвећена је улози Љубомира Ненадовића. За разлику од досадашње науке која Ненадовића посматра искључиво у сенци Његошеве перцепције Италије, књига проф. Брајовић указује колико је и она Његошева била оцртана Ненадовићевим образовањем и информисаношћу.

Као професор европске уметности новог века, ослоњена на домете историје уметности, сродних дисциплина и студија визуелне културе, проф. Брајовић је нарочито посвећена контекстуализацији и рецепцији уметничког дела. Зато у књизи проучава не само оно што је Његош видео, већ и разлоге зашто је гледао и начине како је гледао.

Први део књиге (стр. 7-110) посвећен је концептима, феноменима, литератури и личностима које су уобличиле Његошев *Grand Tour*. Разматра се карактер путовања и начини конструкције Његошевог путничког погледа („Његош и путовање“, „Његош и *Grand Tour*“, „Путописи из Његошеве библиотеке“, „Његошева *Биљезница* и Валенов *Нови речник*“). Посебна целина у оквиру првог дела књиге су странице посвећене личностима које су градиле Његошев однос према култури Италије („Његошево и Гетеово *велико путовање*“ и „Његош и *бајронизација* Италије“). У поглављу „Гробови песника“ Његошеве посете меморијалима тумаче се у оквирима конвенција *Grand Toura* и у контексту романтичарског сагледавања класичне и ренесансне књижевности. Иако постоји обимна литература посвећена Његошевим књижевним узорима, у књизи С. Брајовић први пут се скреће пажња на то да се ти узорци морају посматрати не као дела фиксирана у времену и простору у којем су настала, већ из перспективе политичких, националних и естетских норми прве половине 19. века. Из истог ракурса проучен је Његошев

однос према Рафаелу („Његош и Рафаел“). На овим, посебно надахнутим страницама, открива се и Његошев аутохтони одговор на слику *Преображење Христово*.

Други део књиге посвећен је итинереру Његошевог путовања. Подељен је на четири целине: „Венеција“, „Рим“, „Напуљ“ и „Фиренца“. На основу често недоречених и временски испретураних записа у Његошевој *Биљезници*, писама, полицијских извештаја и других извора, Брајовић идентификује места (музеје, галерије, палате, урбане целине, пејзаже, од којих су многи данас измењени, затворени, непостојећи) и артефакте које је Владика посетио и видео. Иако је та реконструкција сама по себи већ изузетно захтеван и сложен посао, ауторка се на томе не зауставља. Зато овај део књиге није инвентар онога што је Његош посматрао, већ промишљање о начинима на који су се италијански предели и градови њему представили, као и о одјеку који је у њему изазвала њихова тадашња презентација. Закључни део књиге сумира карактер Његошевих медитација о Италији као заједничком медитеранском исходишту европских и јужнословенских интелектуалаца.

У свим даљим промишљањима, истраживањима и проучавањима Његошевог дела књига ће представљати незаобилазно и драгоцено исходиште.

Зборник радова *Beyond the Adriatic Sea. A Plurality of Identities and Floating Borders in Visual Culture* сведочи о изузетно одговорно промишљеном, постављеном и спроведеном уредничком задатку. У уредничком уводу, поглављу „**An Introduction**“ (стр. 9-19), она је прецизно указала да је циљ Зборника проучавање различитих визуелних идентитета и транскултуралне размене на јадранском приобаљу од античког доба до средине 20. века. Визуелна култура је активни чинилац и централна осовина конструкције идентитета овог дела Медитерана, који се посматра као мрежа микро-региона, појединачних локалитета променљиве структуре са снажном традицијом независности и изолованости, али и међусобне повезаности. Зато се у Зборнику источна обала Јадрана представља у динамичком и дијалектичком преплитању међусобних утицаја и комуникације између Балканског и Апенинског полуострва. У уводу се најављује представљање различитих сегмената визуелне културе, њени разнолики извори, функције, начини презентације и рецепције. Захтева се, а потом и испуњава, мултидисциплинарно истраживање крос-културалне и транскултуралне интеракције која је потка визуелних идентитета региона.

Такав концепт С. Брајовић, једне од најбољих познавалаца културе и визуелне културе јадранског простора, доследно су спровели научници из Србије, Хрватске и Црне Горе, чијих је десет студија сабрано у Зборнику. Ово прегнуће подржано је изразито позитивним мишљењем рецензента, проф. др Александра Јакира, декана Филозофског факултета Свеучилишта у Сплиту и проф. др Ненада Макуљевића, управника Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. У својим рецензијама истакли су да је „Зборник изузетан допринос историјско-уметничким проучавањима културе и визуелне културе јадранског домена“. Текстови сабрани у овом зборнику почивају на релевантним изворима, референтној литератури, јасно дефинисаним методологијама. У њима се дискутује о различитим феноменима, концептима, поетским и визуелним моделима и артефактима. Текстови се заснивају на изучавању визуелних форми унутар различитих конфесија, урбаних структура,

светих топографија, патронатских механизма, стратегија презентације, родних односа. У Зборнику су проучени и објављени сегменти културе и визуелне културе до сада непроучени, непрезентовани, или мало познати медитеранским студијама. Зборник је изузетно значајна публикација која сабира нова, непозната и методолошки савремено организована сазнања, те зато представља „изузетно стимулативно штиво, не само за историчаре уметности, већ за све читаоце заинтересоване за различите аспекте визуелне културе овог дела Медитерана“ (А. Јакир).

Текст „**Marian Piety as Devotional and Integrative System in the Bay of Kotor in the Early Modern Period**“ у Зборнику (стр. 126-150) представља фуднаменталну улогу маријанске побожности у Боки Которској у религиозном, социјалном, родном, као и у домену приватног живота и свакодневнице. У раду се објашњава механизам деловања побожности према Богородициу времену када је овај јадрански регион био подвојен између Венецијанске републике и Отоманске империје, а тиме и између различитих државних модела, религиозних и конфесионалних устројстава. Рад је заснован на проучавању до сада непознате архивске грађе (непубликованих проповеди и других извора), као и непрезентованих артефаката. У тексту се нарочито истиче размена културних модела на линији католицизам-православље-ислам, обједињеним у вербалним и визуелним сликама Богородице. Посебно се наглашава улога Богородичиног култа у обликовању понашања и презентацијежена, као и у одбрани социјалних вредности, а тиме и жељеног/наметнутог друштвеног устројства.

Монографија *Имагинарни вртови Ибера Робера* (2012), писана на 93 стране густо преломљеног текста, настала је здруженим напором проф. Брајовић и Татјане Бошњак, кустоскиње Збирке стране уметности и музејске саветнице Народног музеја у Београду. Књига је промовисана у склопу изложбе *Имагинарни вртови Ибера Робера* у Народном музеју, чија је ауторка С. Брајовић. Важно је напоменути да књига није каталог, већ научна монографија која проучава опус француског сликара Робера, са посебним освртом на две уметникове слике из Народног музеја. Резензенти књиге су проф. др Мирослав Тимотијевић и проф. др Ирина Суботић.

Овом књигом потврђује се хуманистички основ на којем почива научни опус С. Брајовић, непрекидно дограђиван новим и интригантним методама визуелне културе и естетиком рецепције. Стилске, естетске и историјске особености уметничког дела у њеном тумачењу постају огледало ширих феномена, који се преко уметничког дела препознају, синтетизују и појмовно веома прецизно артикулишу.

У уводном поглављу књиге (стр. 9-12) стиче се сазнање о идејном и стилском везивном ткиву целокупног рукописа. У другом, „Ибер Робер и француска култура 18. века“ (стр. 13-30), Роберова личност се тумачи као интегрални део француског културног поднебља последњих деценија 18. века и поставља изван традиционално утврђених стилских категорија.

Треће поглавље у целости је посвећено слици *Степениште парка Палате Фарнезеу Капрароли* (стр. 31-66) коју је Робер извео у сарадњи са Франсоа Бушеом, за дворца Ла Мијет. Педантним и поступним радом, анализом архивске грађе, старих и заборављених књига, ауторке су дошле до основних сазнања о слици, чиме је извршена њена поуздана историзација. Изучена

је и истумачена пикторална поетика слике. У фокусу последњег сегмента књиге нашла се друга београдска Роберова слика, *Парк на језеру* (67-81). Суштина слике, како се наводи, лежи у естетици питореског, кључном феномену културе 18. века. Природа, њена артифицијација и артикулација, одредили су суштину Роберових дводимензионалних, али и тродимензионалних слика – вртова, које је стварао као пројектант краљевих и аристократских вртова.

Роберове слике прочитане су као децентрализоване аутореференцијалности које се не затварају у аутистичну љуштуру, већ остају у складу са временским и друштвеним координатама. „Тако је једна ексклузивна и другачија култура, у суштини заснована на универзалним вредностима лепоте, захваљујући снажној ерудицији ауторки, пренесена у домен националног језика и културе, поставши њихов интегрални део“ (И. Борозан).

У студији **„Слике европске уметности у Меморијалу Павла Бељанског“**, објављеној 2013. у монографији *Меморијал Павла Бељанског*, уреднице Ј. Јованов (стр. 13-79 и литература стр. 169-179), Брајовић изучава збирку европске уметности коју је сакупио један од највећих српских колекционара, Павле Бељански, и анализира 14 слика, насталих од 14. до 18. века, које се чувају у Меморијалу Спомен-збирке Павла Бељанског у Новом Саду. У уводном делу (стр. 13-24) опсежне студије ауторка проучава околности које су обликовале колекцију, њен карактер, као и концепт простора Меморијала. Збирка европске уметности позиционира се унутар ширег, националног и европског контекста, а Меморијал тумачи као јавни простор са снажно израженом приватношћу колекционара. „Темељно и методолошки иновативно артикулисана је интерпретација ктиторског феномена у модерном добу, као и сложени културни контекст у којем се одвија дијалог између појединца, колекционара и шире друштвене заједнице“ (М. Тодић).

На основу педантно проучених каталожских података које је бележио Бељански и остале архивске грађе реконструисана су места и датуми набавке слика. На основу стилске анализе слике су датоване, одбачене су старе атрибуције и предложене нове, које ће се допунити када слике буду подвргнуте техничкој експертизи. Анализирају се иконографски обрасци и значења која су имали у свом времену. Слике су интерпретиране као изрази концепата, феномена и естетика европске нововековне културе. У поглављу „Свете историје и свете фигуре“ (25-41) тумаче се слике историјског садржаја; потом се у „Представе алегорија“ (стр. 41-48) проучавају слике прикривеног значења, а у „Портрети и представа тела“ (стр. 49-58) презентације идентитета; у последњем поглављу, „Пејзажи и мртва природа“ (59-73), ауторка изучава слике које припадају насловљеним жанровима.

Проф. Брајовић исказала је велику стручност и посвећеност у разрешавању компликованих проблема датовања, атрибуције, историјата и разнородних културних оквира у којима су слике настале. Текстови о појединачним делима су независне каталожке јединице, истовремено, део јединствене промишљене студије о колекцији задужбинара, која се посматра као модел самопрезентације у контексту српске модерне културе.

Студија **„Рафаел у ренесанси и европској нововековној култури/ Raffaello nel Rinascimento e nella cultura Europea dell'epoca moderna“**, у монографији *Хуманизам и ренесанса у централним Анениним. Паралеле/ Umanesimo e Rinascimento nell'Appennino*

Centrale, Parallelii, уредника Т. Палковљевић и И. Тасијаса (2013, стр. 96-117), посвећена је рецепцији и интерпретацији Рафаеловог дела. На основу сувереног познавања уметничке теорије и праксе у нововековној Европи ауторка поставља Рафаела у различите историјске координате и посвећује се интерпретацији сложеног механизма који је овог ствараоца начинио егземпларним моделом цртежа, композиције, експресије, као и идеалом друштвено подобног уметника. Анализира све стратуме мита који се почиње градити у 16. веку, расте током 17. и 18, а своју експанзију доживљава у време изразите политичке употребе уметности од Наполеоновог доба, када се Рафаел успоставља као отелотворење генијалности, уметничког интегритета, друштвене елеганције, финансијског успеха и популарности. Нарочита пажња посвећена је слици *Сикстинска Мадона* чија се судбинатумачи као својеврсна парадигма европске историје, на основу које се промишља улога класицизма у тоталитарним режимима, политичка употреба уметности, значај уметности у обликовању савременог друштва и маркетиншка употреба слике. Савремено конципиран и написан текст С. Брајовић, заснован на мултидисциплинарном интерпретативном поступку, предочава идентитет и опус ренесансног уметника као феномен који објашњава не само прошла, већ и модерна времена.

У тексту „**Ренесансни портрет и топос животности**“, објављеном 2012. у тематском зборнику *SYMMEIKTA. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду*, уредника И. Стевовића (стр. 381-395), С. Брајовић контекстуализује проблем ренесансног идентитета и његове вербализације и визуализације, али истовремено отвара могућност размишљања о вечним и универзалним питањима о сопству и његовом представљању. „Заснован на познавању и разумевању ренесансних филозофских, теолошких, социо-политичких, културних и уметничких извора, текст изучава низ ликовно-филозофских проблема: однос портрета и памћења, портрета и подражавања, дијалектичке игре присутности-одсутности и подражавања-представљања“ (И. Драшкић). Он превазилази грубе оквире класичних историјско-хуманистичких дисциплина и гради сложену структуру интердисциплинарног текста подједнако усмереног на друштвене и историјске дисциплине.

У студијама „**Блажена Озана Которска**“ и „**Блажена Озана Которска. Контуре идентитета**“, објављеним у монографији националног значаја *Књига о Котору*, уреднице К. Митровић (Београд, 2014, стр. 286-296) и часопису водећег националног значаја у Црној Гори, *Lingua Montenegrina* (2013, стр. 221-238), реконструише се идентитет Озана Которске (1493-1565). У првом раду проучавају се извори (документи, житија, песме) и тумачи улога коју је Блажена Озана имала у укупном животу ренесансног Котора, као и разлози формирања њеног култа. У другом раду јавни идентитет Озана изучава се као продукт духовног, социјалног родног контекста. Пажљиво се анализира њена визионарска активност, обликована ондашњом визуелном културом, посебно иконографским обрасцима светих слика. Пошто је Озана Которска била поштована као пророчица, исцелитељка и спаситељица појединаца, Котора и читавог региона, као и због тога што је пореклом била пастирица из православног села а потом представница доминиканског реда Католичке цркве, снажно је истакнут екуменски карактер грађења и меморисања њеног идентитета.

У тексту „**Praying with the Senses. Examples of Icon Devotion and the Sensory Experience in Medieval and Early Modern Balkans**“, објављеном у часопису са SCI листе *Зограф* (2015), изучавају се начини поштовања две Богородичине свете слике – средњовековне мозаичке иконе из манастира Хиландара и ренесансне иконе на дасци из цркве Госпе од Шкрпјела у Боки Которској. Иако су ове Богородице Одигитрије продукти различитих временских, просторних, културних, конфесионалних и литургијских оквира, професорке Брајовић и Ердџан њихову сродност не налазе само у стилу, иконографији, функцији, већ и у начину на који су штоване. Тај начин, пажљиво реконструисан на основу извора, указује на истоврсност рецепције и венерације светих слика у медитеранско-балканској сфери. Он је утемељен у традиционалном хришћанском, пре свега византијском маниру поштовања светих слика који почива на чулном искуству. Оно је производило осећање истинске комуникације са божанским било стожер око којег су се обе Богородичине иконе градиле као окоснице својих религиозних, социјалних и политичких ентитета и постајале многопоштовани објекти приватне побожности и перформативних јавних ритуала. Ауторке у начину венерације Богородичиних слика у различитим миљеима – манастирском и урбаном, православном и католичком, средњовековном и нововековном – откривају интензивну религиозну и културну диманику Балкана.

Текст „**Његош и слике из венецијанских збирки**“, објављен у часопису међународног значаја верификованог посебног одлуком, *Зборник за ликовне уметности Матице српске* (2015, стр. 121-134), посвећен је Његошевој рецепцији артефаката из венецијанских колекција. На основу штурних и непрецизних записа у *Биљежници* и старих каталога данас непостојећих галерија, ауторка одгонета која уметничка дела је Његош видео 1844. и 1847. године. Потом промишља разлоге зашто је о њима писао и налази их у оновременом културном контексту и Његошевом естетском суду и литерарном искуству.

У истом Зборнику (2013, стр. 89-94) објављен је и текст „**Портрет племкиње у Меморијалу Павла Бељанског**“. На основу познавања презентационих кодова и начина визуализације женског идентитета у ренесанси, ауторка идентификује друштвени и културни миље у оквиру којег је настао портрет. Анализом одеће, накита и фризура као статусним симболима који снажно артикулишу женски идентитет, одгонетају се не само естетски и етички кодови који обликују приказану, већ и време и место настанка слике.

Студија „**Његош у доба техничких достигнућа и Велике светске изложбе**“, објављена у часопису међународног значаја верификованог посебног одлуком *Историјски записи* (2014, стр. 141-160), проучава Његошево интересовање за науку, техничка достигнућа и њихову примену у Црној Гори. На основу Његошевог записа о *Кристалној палати* изграђеној поводом прве Велике светске изложбе у Лондону 1851, његових писама и песама, записа савременика и других извора, то Владичино занимање посматра се у контексту тзв. „романтичарске науке“ која је преобразила рецепцију науке у јавном мњењу. Као манифестације Његошевог посвећења техничким иновацијама анализирају се покретања капиталних државних пројеката (изградња пута, фабрика, рудника, бродова) играће стратегије визуелне репрезентације земље на чијем је челу био (поручивање географских карата, уређаја за израду медаља и фотографија). Нарочита

пажња посвећена је Његошевом искуству приликом сусрета са ондашњим чудима технике, паробродима и возовима. Текст се завршава анализом свејеврсног испуњења записа о Кристалној палати – посетама краља Николе I Светским изложбама у Паризу и Бечу 1867. и 1873. године.

У истом часопису штампан је и текст „Његош, Бајрон и бајронизација Италије“ (2015, стр. 47-59) који проучава однос Петра II Петровића према Бајрону. Тај однос се анализира на основу познавања књига у Његошевој библиотеци, постојања портрета енглеског поете у Његошевој резиденцијина Цетињу, његових записа, као и писања његових сарадника и савременика. На основу пажљиво и сигурно изведеног доказног поступка изнета је тврдња да је Бајронова херојска и поетска фигура била веома блиска црногорском владици. Због тога је оправдано и мишљење да је енглески песник, који је својим стиховима обликовао рецепцију Италије и њене уметности у првој половини 19. века, у знатној мери одредио и Његошеве медитације о Италији. Посебна пажња усредсређена је на Његошеве мисли о Колосеуму, као и начин његовог понашања у овом античком споменику, који су били под снажним утицајем феномена *бајронизација Италије*.

Радом „Турнијеов 'Концерт' у Народном музеју у Београду“, публикованом у водећем часопису националног значаја *Зборник Народног музеја* (2014, стр. 105-135), наставља се ауторкино интересовање за дела европске уметности у српским културним институцијама, готово потпуно непознатим светској науци. На основу архивске грађе прати се сложена судбина слике од настанка у Риму око 1626, до епилога 1949. године у Народном музеју, и изучава њено место у стручној литератури друге половине 20. века. Потом се *Концерт* разматра у оквиру опуса француског уметника. Закључни део рада посвећен је анализи начина презентовања теме слике – музике. *Концерт* се сагледава као изданак римске барокне музичке културе, а његова емоционална изражајност као израз визуелне културе која тежи покретању осећања код посматрача, који је истовремено и „слушалац“.

Текстови „Јеврејски идентитет у раној модерној европској историји“ и „Презентација и самопрезентација Јевреја у раној модерној европској историји“, објављени у водећем часопису националног значаја *Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу* (2011, стр. 167-181 и 2013, стр. 91-100) проучавају начине конструкције и визуализације јеврејског идентитета у ренесансном периоду. У првом тексту се на основу изучавања односа интелектуалних и физичких категорија, душе и тела као социјалних и историјских конструкта, објашњава перцепција и самоперцепција Јевреја у менталним кодовима ренесансе. У другом тексту се изучавају кодови визуелне диференцијације и механизам настајања и деловања имажерије *Adversus Judaeos*. Указује се на променљиву динамику представљања Јевреја и јеврејских топоса. Посебна пажња усмерава се на поље јеврејске визуелне културе, која се сагледава као самосвојна, али и као изданак хришћанско-јеврејског дијалога и међусобне размене.

Излагања проф. Брајовић на међународним научним скуповима, објављена у целини – „Идентитети презентација Бокеља у барокно доба“ (*О идентитету*, 2013/2015, стр. 357-371), „The Cult of the Virgin as the Focus of Sacral Topography of the City of Perast and the Bay of

Kotor“ (*Spaces of Memory*, 2011/2013, стр. 53-62), „**Between the Ottoman Empire and the Venetian Republic – The Bay of Kotor and the Montenegrin coast in the early modern and modern times**“ (*El Prezente* 2011/2013, стр. 225-232) – као извод њеног саопштења „**Between East and West: Visual Culture of the Mediterranean Montenegro**“ (*Visual Culture of the Balkans: State of Research and Further Directions*, 1014, стр. 10-11), посвећена су проучавању нововековне културе и уметности у Боки Которској. У првом раду идентитет и презентација становника барокне Боке Которске изучава се као амалгам социјалних, економских, религиозних и политичких сила које су их градиле: припадност Венецијанској републици 1420-1797, поморска привреда, страх од Турака који условљава креирање идентитета различитог од „Другог“, припадност Католичкој или Православној цркви. На основу сачуваних портрета и писаних извора ауторка објашњава начин вербалне и визуелне артикулације раног модерног идентитета на јадранском делу Балкана. У другом раду фокус пажње је обликовање јавног урбаног простора и сакралне топографије бокелских градова и укупне регије. Изучавају се историјске и друштвене околности које су формирале нарочито Котор и Пераст, а потом се њихова структура анализира као кључна у креирању начина живљења и понашања становника, као и начина на који су поимали артефакте. У трећем раду проучава се разноликост културе и визуелне културе у региону подвојеном између Венецијанске републике и Отоманске империје. Ово је један од првих научних радова који скреће пажњу на визуелну културу Турака који су живели у северном делу Бококоторског залива од краја 15. до краја 17. века, која је готово у потпуности уништена и заборављена. Нарочита пажња посвећена је турској култури у Старом Бару, који је у саставу Турске био од 1571. до 1878, када је разрушен. Овим радом С. Брајовић започела је и своје истраживање културног наслеђа Јевреја, присутних у Котору од средњег века, али посебно активних у Херцег Новом и Рисну током припадања ових градова Турском царству. У четвртном раду, објављеном у сажетку, објашњавају се основни постулати културе и визуелне културе Јадранске обале у данашњој Црној Гори.

У излагању „**Први светски рат и уметност: меланхолија и деструкција у делу Уроша Предрића, Стевана Алексића и Петра Добровића**“ (*Рат и ратничко као тема у ликовној уметности*, 2014/2015, стр. 29-44), С. Брајовић и И. Борозантумаче сликовна сведочанства српских уметника рођених у Аустроугарској о Великом рату. Ратни опус ових сликара, иако различит, ослоњен је на формалне и идејне обрасце европског сликарства 19. века. Анализиране су слике које надилазе репортажност ратних призора, етички и идеолошки став. Њихова обојеност патосом безнађа и меланхолије обједињује их у један дискурс – представљање ратног безумља као егзистенцијалног принципа људске природе.

Излагање „**Мапирање града: Краљ Милан Обреновић и симболичка топографија Ниша**“ на домаћем научном скупу *Традиционална естетска култура* (2014/потврда, објављивање 2016), резултат је здруженог напора др И. Борозана, посвећеног култури и визуелној култури у доба Обреновића, и др С. Брајовић, која изучава механизме грађења сакралне и симболичке топографије. Идеолошко уобличавање простора града Ниша и његове околине након ослобођења 1978. тумачи се као конструкт заснован на уписивању топоса везаних за лик кнеза/краља Милана Обреновића. Вербална и визуелна култура тог времена

сведоче да су језгро града и његова околина, током две и по деценије, формирано као симболички и меморијални домен ове значајне личности српске историје.

Излагање **„Пасионска баштина Боке Которске у вербалној и визуелној култури“** (*Радослав Ротковић. Живот и дело*, 2014/ 2014, стр 283-324) састоји се из две целине. Прва, „Анализа и преглед пасионске баштине Боке Которске“, дело је проф. др В. Бабић са Свеучилишта у Задру. У другој, „Визуелна структура пасионске баштине Боке Которске“ (стр. 308-324), проф. Брајовић анализира свете драме као облик барокне тоталне уметности у којој су обједињени ритуал, текст, артефакти, покрет, простор, учесници и посматрачи. Нарочита пажња посвећена је визуелној структури пасионарској рецепцији током 17. и 18. века. Пасије се проучавају као вербално-визуелни механизми који посматрачу у цркви, на улици или тргу, преносе непосредно искуство светих тајни.

Од избора у звање ванредног професора 2011. С. Брајовић је сарадник на научном пројекту „Представе идентитета у уметности и вербално-визуелној култури новог доба“ Министарства за науку, просвету и технолошки развој Републике Србије, бр. 177001, чији је руководилац проф. др Мирослав Тимотијевић.

Од 2012. до 2015. била је антажована као представник Одељења за историју уметности у Савету Филозофског факултета. Председник је научног већа Центра за визуелну културу Балкана Филозофског факултета.

Од 2007. године члан је Одељења ликовних уметности Матице српске. Била је председник Одбора Спомен-збирке Павла Бељанског од 2006. до 2015. На тој функцији била је ангажована у одлукама које се тичу концепције изложби, стручних предавања, и била у програмском одбору домаћег научног скупа „Павле Бељански“ 16. новембра 2012.

Била је члан редакције часописа „Зборник музеја за Примењене уметности у Београду“ од 2011. до 2014. године.

Нарочиту посвећеност студентима Одељења за историју уметности исказала је као члан комисије за доделу награде „Катарина Амброзић“ за најбољег студента, од 2007. до 2014. године.

Саша Брајовић своје наставне активности обавља редовно, одговорно и посвећено, као наставник и као ментор. У настави, вежбањима и другим факултативним активностима, посвећена је развијању професионалне и социјалне компетенције студената, увођењу савремених методолошких погледа и стручне литературе, доступности те литературе (постављање неопходног на Moodle програм), организацији и вођењу стручних екскурзија. Веома је предана студентима и пошто заврше студије: залаже се око добијања стипендија, волонтирања или запослења на универзитетима и институцијама културе. С обзиром да проф. Брајовић одржава квалитетну и редовну наставу, инсистира на исказивању критичког мишљења студената, помаже им у припреми испита и односи се према њима са поштовањем, оцене које добија на евалуацијама основних и мастер студија изузетно су високе (2015: 4. 97; 4. 89; 4. 96; 5.00; 2014: 4.94, 4. 61; 4.38; 2013: 4.65, 5.00; 2012: 4.87; 4.80; 4. 75; 2011: 4.89; 4.90; 4.88)

Због научне објективности, изразите посвећености и колегијалне добронамерности, проф. Брајовић се у периоду од 2011. до 2015. често бира у комисије за оцену (15) и одбрану докторских радова (пет), избор у звања (осам пута), као и за ментора.

У протеклом периоду била је ментор на 30 дипломских/завршних и 25 мастер радова (три су добила најпрестижнију награду за дипломски рад из области стране уметности Народног музеја у Београду, а делови више њих објављени су у стручним публикацијама). Три њена мастер студента добила су награду за најбољег студента „Катарина Амброзић“. Ментор је једне одбрањене докторске дисертације (М. Матић, „Манастир Савина у 18. веку“, 2015), и две чије су одбране тема потврђене од стране референтних комисија Одељења и Факултета.

Веома је посвећена свом раду и колегијалним односима на Одељењу и Факултету.

Због свега наведеног –резултата у настави, постигнутих научних домета, афирмације Одељења за историју уметности и Филозофског факултета у стручним круговима и јавности – сматрамо да др Саша Брајовић испуњава прописане Критеријуме за стицање звања наставника на Београдском универзитету од 01. 07. 2012/12. 02. 2015 за избор у звање редовног професора, као и да је стекла част да је у то звање предложимо Изборном већу Филозофског факултета, за ужу научну област Историја ликовних уметности и архитектуре.

У Београду 15. 01. 2016.

Чланови комисије:

др Ненад Макуљевић, редовни професор и
управник Одељења за историју уметности,
Филозофски факултет, Београд

др Лидија Мереник, редовни професор
Одељење за историју уметности,
Филозофски факултет, Београд

др Миодраг Марковић, редовни професор
Одељење за историју уметности,
Филозофски факултет, Београд

др Љиљана Стошић, научни саветник
Балканолошки институт
САНУ

С А Ж Е Т А К
РЕФЕРАТА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА
ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: **УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ - ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**
Ужа научна, односно уметничка област: **ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ, ЕВРОПСКА УМЕТНОСТ НОВОГ ВЕКА**
Број кандидата који се бирају: **1 - ЈЕДАН**
Број пријављених кандидата: **1 - ЈЕДАН**
Имена пријављених кандидата: **САША БРАЈОВИЋ**

II - О КАНДИДАТИМА

Под 1.

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: **САША, Михаило, БРАЈОВИЋ**
- Датум и место рођења: **21. 02. 1965, БЕОГРАД**
- Установа где је запослен: **УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**
- Звање/радно место: **ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР**
- Научна, односно уметничка област: **ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ**

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: **ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**
- Место и година завршетка: **БЕОГРАД, 1989.**

Магистеријум:

- Назив установе: **ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**
- Место и година завршетка: **БЕОГРАД, 1996.**
- Ужа научна, односно уметничка област: **ЕВРОПСКА ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ НОВОГ ВЕКА**

Докторат:

- Назив установе: **ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**
- Место и година одбране: **БЕОГРАД, 2004.**
- Наслов дисертације: **БАРОКНА МАРИЈАНСКА ПОБОЖНОСТ И ИКОНОГРАФИЈА ЗАПАДНОГ ХРИШЋАНСТВА У БОКИ КОТОРСКОЈ**
- Ужа научна, односно уметничка област: **ЕВРОПСКА УМЕТНОСТ НОВОГ ВЕКА**

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

1996: АСИСТЕНТ-ПРИПРАВНИК за предмет **ОПШТА ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ НОВОГ ВЕКА (ИЗБОР)**
1998: АСИСТЕНТ (ИЗБОР) за предмет **ОПШТА ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ НОВОГ ВЕКА**
2005: ДОЦЕНТ (ИЗБОР) за предмет **ЕВРОПСКА УМЕТНОСТ НОВОГ ВЕКА**
2010: ДОЦЕНТ (РЕИЗБОР) за предмет **ЕВРОПСКА УМЕТНОСТ НОВОГ ВЕКА**
2011: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР (ИЗБОР) за предмет **ЕВРОПСКА УМЕТНОСТ НОВОГ ВЕКА**

3) Објављени радови

Име и презиме: Саша Брајовић	Звање у које се бира: редовни професор		Ужа научна, односно уметничка област за коју се бира: Историја ликовних уметности и архитектуре, европска уметност новог века	
Научне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини		2		
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини	3	3	1	
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини	8	4	1	
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини	3	4		
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини		1		1
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	2	1		
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	1			
Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора	4	8		
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера				
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавље у публикацији те врсте са више аутора				
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)				

- Напомене:**
1. Навести у ком часопису са *SCI*, *SSCI* или *AHCI* листе су радови објављени;
 2. Квантитативно исказати научне резултате за стицање звања наставника у пољу друштвено-хуманистичких наука, према табелама 1. и 2. које су саставни део Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

4) - Оцена о резултатима научног, односно уметничког и истраживачког рада

Научни рад др Саше Брајовић одликује предано и педантно научно истраживање, оригиналност идеја и закључака, повезивање свеобухватних знања из области којима се бави и шире хуманиоре. Заснован је на изучавању архивске грађе, познавању терена, референтне литературе, контекста, као и на способности научног образлагања до сада ретко или никада покретаних питања, проблема и тема у науци историје уметности. Од избора у звање ванредног професора нарочито се истакла у истраживању европске нововековне уметности. Проучавала је различите визуелне идентитете и транскултуралне размене на подручју Југоисточне Европе, посебно Медитерана, као и рецепцију и интерпретацију европске културе и уметности у српским срединама. Осим великог броја објављених научних радова, кандидаткиња је била рецензент важним издањима из области историје културе и уметности, као и члан уредништва научних зборника.

5) - Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

С. Брајовић је посвећена развијању професионалне способности и социјалне компетенције студената. Користи методе активне наставе, унапређује начине доступности литературе и визуелног материјала (в. Moodle програм њених предмета), примењује савремене методолошке и интерпретативне поступке, подстиче критичко мишљење. Кандидаткиња је вишеструко укључена у развој младих истраживача, не само путем редовног и преданог одржавања наставе, консултативног и менторског рада, већ и у активном залагању за добијање стипендија, волонтирања, полагању кустоских испита и другим врстама ангажовања студената након што заврше студије. Ментор је три докторске дисертације, од којих је једна одбрањена, а теме две друге прошле су референтне комисије Одељења и Факултета. Од последњег звања била је ментор 25 мастер и 30 завршних радова. Често је бирана је у комисије за оцену теме докторске дисертације (15), одбрану докторске дисертације (5), избор у звање (8). Радови којима је била ментор добили су најпрестжжнију награду за дипломски и мастер рад из области стране уметности Народног музеја (3), а њени мастери награду за најбољег студента „Катарина Амброзић“ (3).

6) - Оцена о резултатима педагошког рада

Педагошки рад кандидаткиње високо је оцењен на евалуацијама студената:

2015: 4. 97; 4. 89; 4. 96; 5.00; 2014: 4.94, 4. 61; 4.38; 2013: 4.65, 5.00; 2012: 4.87; 4.80; 4. 75; 2011: 4.89; 4.90; 4.88

7) - Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Др Саша Брајовић је дала значајан допринос развоју научне области којом се бави и начину њене имплементације на свим нивоима студија. Активно је учествовала у реформи програма и основала и уобличила предмете „Европска уметност ренесансе и маниризма“, „Европска уметност барока и рококоа“, „Европска уметност 19. века“, три изборна курса, а заједно са колегама и низ других на основним, мастер и докторским студијама из области нововековне уметности („Концепти уметности и визуелне културе новог века“, „Методологија историје уметности и визуелне културе новог века“, „Уметност и визуелна култура новог века“, „Визуелна култура југоисточне Европе новог века“...). Председник је научног већа Центра за визуелну културу Балкана Филозофског факултета, у којем је ангажована у организацији међународних научних скупова и сарадњи у међународним пројектима. Посебно су важни њени контакти са колегама из универзитетских центара медитеранске области (Италија, Израел, Хрватска, Црна Гора). Одговорно испуњава дужности које јој припадају као члану Одељења за историју уметности: од 2012. до 2015. била је ангажована као представник Одељења у Савету Филозофског факултета.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Веома уважавамо научни и педагошки рад др Саше Брајовић. Њени објављени радови поседују дубину, самосвојност и високе научне домете. Постигла је изузетне резултате из области изучавања европске уметности, нарочито оне у Југоисточној Европи и, посебно, Медитерана, као и из области контекстуализације, рецепције и интерпретације европске културе и уметности у српској средини. Њен педагошки рад одликује веома редовно и предано одржавање наставе, савремен методолошки приступ и поштовање млађег. Резултати тог прегнућа видљиви су у биографијама млађих колега. Кандидаткиња је била ангажована у реформама студија и

свим другим пословима Одељења за историју уметности. Активна је и кооперативна у телима Одељења и Филозофског факултета, чиме доприноси афирмацији наше установе. Изузетно је колегијална и посвећена добробити властите професионалне средине. Пошто сматрамо да др Саша Брајовић поседује изразите научне и педагошке квалитете, сматрамо да је стекла част да буде изабрана у звање редовног професора за ужу научну област Историја ликовних уметност и архитектуре са тежиштем на Европску уметност новог века.

Место и датум: Београд, 17. јануар 2016.

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Ненад Макуљевић
редовни професор и управник Одељења за историју уметности Филозофског
факултета у Београду

др Лидија Мереник
редовни професор, Одељење за историју уметности Филозофског факултета
у Београду

др Миодраг Марковић,
редовни професор, Одељење за историју уметности Филозофског факултета
у Београду

др Љиљана Стошић,
научни саветник, Балканолошки институт Српске академије наука и
уметности

6. МИНИМАЛНИ КРИТЕРИЈУМИ У ОБЛАСТИ НАУЧНО- ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА У ПОЉУ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

1.	научна монографија/књига односно уџбеник или критичка монографска публикација	<p><u>Научне монографије:</u></p> <p><i>Njegošovo veliko putovanje. Meditacije o vizuelnoj kulturi Italije</i>, Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“, Monografije i studije, knjiga 9, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica 2015. CIP - Каталогизација у публикацији Национална библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 978-86-7215-364-4 COBISS.CG-ID 27850512</p> <p><i>Имагинарни вртови Ибера Робера</i>, Народни музеј у Београду, Београд 2012. коауторство са Т. Бошњак рецензенти: И. Суботић, М. Тимотијевић, ISBN 978-86-7269-128-3 COBISS.SR-ID 189130252</p> <p><u>Критичке монографске публикације:</u></p> <p>„Slike evropske umetnosti u Memorijalu Pavla Beljanskog“, <i>Memorijal Pavla Beljanskog</i>, urednik J. Jovanov, Spomen-zbrika Pavla Beljanskog, Novi Sad 2013, 13-79. ISBN 978-86-87073-71-5. COBISS.SR-ID 278495751</p> <p>„Рафаел у ренесанси и европској нововековној култури (Raffaello nel Rinascimento e nella cultura Europea dell'epoca moderna. Raphael in Renaissance and in Modern European Culture)“, <i>Хуманизам и ренесанса у централним Апенинима. Паралеле (Umanesimo e Rinascimento nell'Appennino Centrale, Paralleli. Humanism and Renaissance in Central Apennines. Parallels)</i>, Eds. Т. Палковљевић, I. Tasias, Д. Королија Црквењаков, Галерија Матице српске, SIL Appennino Centrale, Нови Сад 2013, 96-117. ISBN 978-86-83603-59-6 COBISS.SR-ID 278241287</p>
2.	најмање два рада објављена после избора у звање ванредног професора у научним часописима са SCI, ANCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета,	<p><u>SCI/ANCI:</u></p> <p>S. Brajović, J. Erdeljan, „Praying with the Senses. Examples of Icon Devotion and the Sensory Experience in Medieval and Early Modern Balkans“, <i>Зограф</i> 39 (2015). <u>Престижни часописи верификовани посебном одлуком са листе Универзитета:</u></p>

		<p>С. Брајовић, „Његош у доба техничких достигнућа и Велике светске изложбе“, <i>Историјски записи</i>, год. LXXXVII, бр. 3-4 (2014), 141-160. YU ISSN 0021-2652 UDC: 82: 929 CIP – Каталогизација у публикацији Национална библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 978-86-7215-364-4 COBISS.CG-ID 27850512</p> <p>S. Brajović, „Njegoš, Bajron i bajronizacija Italije“, <i>Историјски записи</i>, год. LXXXVIII, бр. 1-2 (2015), 47-59. YU ISSN 0021-2652; UDC: 821: 163.41: 929 CIP – Каталогизација у публикацији Национална библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 0021-2652; COBISS.CG-ID 5480</p>
	или	
	најмање три рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком.	
	или	
	<p>један рад у часопису са SCI листе, односно у часопису са SSCI, ANCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета и два рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком.</p>	<p><u>Престижни часописи верификовани посебном одлуком са листе Универзитета:</u></p> <p>„Njegoš u doba tehničkih dostignuća i Velike svetske izložbe“, <i>Istorijski zapisi</i>, god. LXXXVII, br. 3-4 (2014), 141-160. YU ISSN 0021-2652 UDC: 82: 929 CIP – CIP - Каталогизација у публикацији Национална библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 978-86-7215-364-4 COBISS.CG-ID 27850512</p> <p><u>Часописи међународног значаја вериковани посебном одлуком са листе Универзитета:</u></p> <p>„Портрет племкиње у Меморијалу Павла Бељанског“, <i>Зборник за ликовне уметности Матице српске</i> 41 (2013), 89-94. ISSN 0352-6844/ UDK 7(5)491778 COBISS.SR-ID. 16491778</p> <p>„Његош и слике из венецијанских збирки“, <i>Зборник за ликовне уметности Матице српске</i> 43 (2015), 121-134. ISSN 0352-6844/UDL 7 (5) COBISS.SR-ID 16491778</p>
3.	најмање два рада објављена након избора у звање ванредног професора у водећем часопису националног значаја у одређеној научној области	<p>„Турнијеов 'Концерт' у Народном музеју у Београду“, <i>Зборник Народног музеја</i>, Београд XXI – 2/2014, 105-135. УДК 75.941.8:78; ИД 209667852 ISSN 0522-8352/ISSN 0352-2466 COBISS.SR.ID 5042447</p> <p>„Презентација и самопрезентација Јевреја у раној модерној</p>

		<p>европској историји“, <i>Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу</i>, X/25, ФИЛУМ, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Крагујевац 2013, 91-100. ISSN 1820-1768 COBISS.SR-ID 115085068</p> <p>„Јеврејски идентитет у раној модерној европској историји“, <i>Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу</i>, VIII/20, ФИЛУМ, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Крагујевац 2011, 167-181. ISSN 1820-1768 COBISS.SR-ID 115085068</p> <p>„Blažena Ozana Koterska. Konture identiteta“, <i>Lingua Montenegrina. Časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja</i>, VI/II, br. 12 (2013), 221-238. CIP – Каталогизација у публикацији Народна библиотека Црне Горе, Цетиње (497.16) ISSN 1800-7007 COBISS.CG-ID 12545808 UDK: 27-36:929</p>
4.	најмање два рада са међународног научног скупа објављена у целини	<p>„Between the Ottoman Empire and the Venetian Republic – The Bay of Kotor and the Montenegrin coast in the early modern and modern times“, International Conference – Faculty of Philosophy University of Belgrade, Moshe David Gaon Center for Ladino Culture at Ben-Gurion University of the Negev (20-23 June 2011), <i>El Prezente. Studies in Sephardic Culture</i>, vol. 7, <i>Menorah. Collection of Papers</i>, vol. 3: <i>Common Culture and Particular Identities: Christians, Jews and Muslims in the Ottoman Balkans</i>, Eds: E. Papo, N. Makuljević, Moshe David Gaon Center for Landino Culture at Ben-Gurion University of the Negev, Faculty of Philosophy University of Belgrade, 2013, 225-232. ISBN 978-965-91164-4-7</p> <p>„The Cult of the Virgin as the Focus of Sacral Topography of the City of Perast and the Bay of Kotor“, International Academic Conference: Spaces of Memory. Architecture-Heritage-Art, Faculty of Philosophy Belgrade, Museum of Applied Art in Belgrade (12-15. April 2011), in: <i>Spaces of Memory: collection of works. Vol 1/ Architecture</i>, Eds: A. Kadijević, M. Popadić, Faculty of Philosophy, Belgrade, 2013, 53-62. ISBN 978-86-88803-33-5; COBISS.SR-ID 203410956</p> <p>„Identitet i prezentacija Bokelja u barokno doba“, <i>O identitetu</i>, Radovi sa naučnog skupa održanog u CANU, Podgorica (11-12. april 2013), urednik D. K. Vukčević, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica 2015, 357-371. CIP – Каталогизација у публикацији Народна библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 978-86-7215-355-2 COBISS.CG-ID 27004688</p> <p>С. Брајовић, И. Б. Борозан, „Први светски рат и уметност: меланхолија и деструкција у делу Уроша Предића, Стевана Алексића и Петра Добровића“, Зборник радова са IX међународног научног скупа „Рат и ратничко као тема у</p>

		ликовној уметности“ одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (24-25. X), <i>Уметничко наслеђе и рат</i> , књ. III, ФИЛУМ Крагујевац, 2015, 29-44. ISBN 978-86-85991-80-6 COBISS.SR-ID 218402316
5.	најмање два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини	С. Брајовић, И. Борозан, „Мапирање града: Краљ Милан Обреновић и симболичка топографија Ниша“, научни симпозијум Факултета уметности Универзитета у Нишу и Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу „Традиционална естетска култура IX: Простор“ (07. IX 2014) (потврда) V. Babić, S. Brajović, „Pasionska baština Boke Kotorske u verbalnoj i vizualnoj kulturi“, <i>Radoslav Rotković – život i djelo</i> , Zbornik radova s naučnoga skupa održanog na Cetinju 30. maja 2014, uredili A. Radoman, A. Ćirgić, N. Popović, Fakultet za crnogorski jezik i književnost, Cetinje, 2014, 283-324. CIP – Каталогизација у публикацији Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње ISBN 978-9940-579-56-2 COBISS.CG-ID 25695760
	или	
	један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини и уређивање тематског зборника радова односно часописа	
6.	уређивање тематских зборника радова/часописа	<i>Beyond the Adriatic Sea: A Plurality of Identities and Floating Boarders in Visual Culture</i> , collection of papers, ed. by S. Brajović, Mediteran Publishing, Biblioteka Brodel, knj. 20, Novi Sad 2015. CIP – Каталогизација у публикацији Библиотека Матице српске, Нови Сад 73/76(497.5) (262.3): 316 930.85 (4-13) 72 (497.5) (262.3): 316 ISBN 978-86-6391-025-6 COBISS.SR.ID 297978119
7.	чланство у уређивачким одборима домаћих и међународних часописа, скупова и струковних удружења, или предавање по позиву на универзитетима у иностранству	Члан редакције часописа „Зборник музеја за Примењене уметности у Београду“ 2011-2014 Председник научног већа Центра за визуелну културу Балкана, Филозофски факултет у Београду Програмски одбор домаћег научног скупа „Павле Бељански“: Нови Сад (16. XI 2012)